

Suriyeli Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Algısı: Konya Örneği

Elif Nur Yeniçeri¹

Öz: Eğitimin büyük bir hızla uluslararası bir form kazandığı günümüz dünyasında Türkiye farklı coğrafyalardan gelen öğrencilere ev sahipliği yapmakta ve uluslararası öğrencilerin çekim merkezi haline gelmektedir. Her yıl kendi imkânlarıyla gelen binlerce uluslararası öğrencinin yanı sıra yaklaşık 4 bin öğrenci de Türkiye Bursları kapsamında lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim görmek amacıyla Türkiye'ye gelmektedir. Türkiye'de 2017 itibariyle yaklaşık 7,2 milyon üniversiteli içinde yabancı öğrenci sayısı toplam 108 bin 76'dır. İlk sırayı 15 bin 42 öğrenci ile Suriye'den gelen öğrenciler almaktadır. Türkiye'de ikamet etmekte olan 3 milyon 400 bin 195 Suriyeliden 1 milyon 608 bin 806'sının 18 yaş altı olduğu dikkate alındığında Suriyeli üniversite öğrencilerinin önümüzdeki dönemde de birçok araştırmaya konu olacağı, bu anlamda Suriyeli üniversite öğrencilerine yönelik çalışmaların literatürde önemli bir yer tutacağı görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında Konya, yabancı öğrencilerin de yoğun olarak tercih ettiği illerin başında gelmesinin yanı sıra en fazla Suriyeli nüfusa sahip ilk on ilin içinde yer almaktadır. Konya'da bulunan ikisi devlet biri vakıf olmak üzere 3 farklı üniversitede öğrenimlerine devam eden 278 Suriyeli üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Buna göre, Selçuk Üniversitesi'nde 145, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 104 ve bir vakıf üniversitesi olan Karatay Ticaret Odası Üniversitesi'nde 29 Suriyeli üniversite öğrencisi öğrenim görmektedir. Bu bağlamda araştırmamız Konya'da üniversitede okuyan Suriyeli üniversite öğrencilerinin eğitim, meslek ve istihdama ilişkin gelecek beklentilerini ortaya koymaya yöneliktir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama aşamasında 3. veya 4. sınıfta ve farklı bölümlerde öğrenim gören Selçuk Üniversitesi'nden 4, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden 2 ve Karatay Ticaret Odası Üniversitesi'nden 3 olmak üzere toplam 9 kişiyle yarı yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir. Örnekleme, olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme tekniği ile ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler sorun alanlarına göre tasnif edilerek analitik bir perspektifle yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: uluslararası öğrenciler • Suriyeli üniversite öğrencileri • eğitim • gelecek beklentisi

1 Elif Nur Yeniçeri (Yüksek Lisans Öğrencisi), Selçuk Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Konya Türkiye. Eposta: nurelif.yeniceri@hotmail.com

Atıf: Yeniçeri, E. N. (2020). Suriyeli üniversite öğrencilerinin gelecek algısı: Konya örneği. *Toplumsal Değişim*, 2, 189–212.

Uluslararası Öğrenciler ve Dünyadaki Durumları

Uluslararası öğrenci en genel anlamıyla eğitim amacıyla kendi ülkesinden bir başka ülkeye giden öğrenci demektir. Bu bilinen tanımının dışında uluslararası öğrenci kavramı yabancı öğrenci kavramıyla kıyaslanarak tanımlanmaktadır. İki kavram arasındaki en temel ayırım vatandaşlıktır. Yabancı öğrenci kendi ülkesi dışında eğitim alan ve o yerde uzun süre ikamet edebilme hakkına sahipken uluslararası öğrenciler sadece eğitimin sağlamış olduğu izin süresinde okuduğu ülkede kalabilen öğrencidir (OECD, 2013, s. 314–315).

Uluslararası öğrencilik ülkelerin bulunduğu şartlar ve uyguladıkları imkânlarla göre de farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Ülkelere göre uluslararası öğrenci tanımları şu şekildedir:

Avustralya’da uluslararası öğrenci 570 ile 575 vize alt sınıflarından birine sahip kendi imkânlarıyla eğitim almak için gelen öğrencilerdir. Avustralya’da hükümet destekli burslardan faydalanabilen ve geçici başka vizelere sahip öğrenciler uluslararası öğrenci olarak değerlendirilmez. Yeni Zelanda’dan gelen öğrenciler de bu tanımın dışındadır. Kanada’da uluslararası öğrenci göçmen bürosu tarafından kabul edilmiş geçici vatandaşlardır. Fransa’da eğitim amaçlı Fransa’ya gelen ya da Fransız ortaöğretim konusunda yeterli bilgiye sahip olan ya da Fransa’da geçici vatandaş statüsünde ikamet edebilecek kişi yabancı öğrenci olarak tanımlanmaktadır. Almanya’da, bir başka ülke ya da bölgeden eğitim için gelen öğrenciler ve Alman ortaöğretiminde yeterli bilgiye sahip, Alman vatandaşı olmayan ve ihtimal dahilinde Almanya’da uzun süreli ya da kalıcı olarak ikamet edebilen öğrenciler yabancı öğrenci olarak tanımlanarak kendi içlerinde geçici ve kalıcı olma durumlarına göre ikiye ayrılır. Japonya’da Göçmenlik Kontrol ve Mülteci Tanıma Kanunu’nda belirtilen ‘üniversite öğrencisi’ vizesini alan ve istediği seviyede eğitim alabilen yabancı öğrenciler uluslararası öğrenci olarak tanımlanır. Yeni Zelanda’da eğitim amacıyla Yeni Zelanda’ya gelen ya da eğitim alabilmek için çalışan yabancı uyruklu öğrenciler uluslararası öğrencidir. Yeni Zelanda daimî ikamet edenleri bu öğrenciler kapsamında tanımlamaz. Ayrıca Avustralyalı öğrenciler de bu tanımın dışındadır. Birleşik Krallık’ta ikamet etmeyen öğrenciler uluslararası öğrenci olarak tanımlanmaktadır. Birleşik Krallık vatandaşı olmayan fakat oturma iznine sahip öğrenciler bu tanımın dışındadır. Amerika Birleşik Devletleri’nde göçmen ya da mülteci olmayıp yükseköğretim kurumlarına kayıtlı olan öğrenciler yabancı öğrenciler olarak tanımlanır. Amerika Birleşik Devletleri’nde ikamet eden öğrenciler bu tanımın dışındadır (Verbik, Lasanowski ve Lasanowski, 2017).

Uluslararası öğrenciler gittikleri ülkelerdeki öğrencilerle karşılıklı olarak farklı açılardan düşünebilme ve eğitime çok kültürlü bir boyut kazandırma anlamında birbirlerini beslemektedir. Öğrencilerin farklı ülkelerde almış oldukları eğitim sonrasındaki bilgi ve birikimlerinin ülkeler arası paylaşımı da akademik bağları güçlendirmektedir. Öğ-

renciler için çekici bir unsur olan üniversitelerde farklı ülkelerden alanında uzmanlaşmış hocaların bulunması bu güçlenen bağa bir örnektir. Uluslararası öğrenciler gittikleri ülkelerde sadece eğitim ve akademi değil aynı zamanda ekonomik, kültürel ve siyasi bağlar da kurmaktadır (Kırmızıdağ, Gür, Kurt ve Boz, 2012). Uluslararası öğrenciler temel ve sosyal ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yaptıkları harcamalarla gittikleri ülkelerin ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Öğrencilerin yaptıkları harcamalar gittikleri ülkelerin refah düzeyine göre değişiklik gösterse de bir uluslararası öğrencinin yıllık harcaması yaklaşık 40 bin dolardır. (Sağiroğlu, 2015, s. 34). Farklı ülkelerden gelen öğrenciler kendi ülkeleri ile eğitim amacıyla gittikleri ülke arasında köprü kurmaktadır. Bu kültürel alışveriş ülkelerin tanıtılmasına katkı sağlayarak ülkeler arasında iyi ilişkiler kurulmasında ve çeşitli ortaklıkların oluşturulması konusunda siyasi bir işleve de sahiptir. Uluslararası eğitimimin ülkelere kazandırdıklarına bakıldığında stratejik bir konumda olduğu görülmektedir (Kireççi ve ark., 2016). Tarih akışı düşünüldüğünde, fiziksel gücün baskınlığının yerini sanayiye bıraktığı, sanayinin de gücünün baskınlığının yerini bilgiye bıraktığı görülmektedir. Bilmek, bilgi sahibi olmak toplum içinde önemli bir statü unsuruyken şimdi var olan bu statü unsuru beraberinde bir güç unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ülkeler uluslararası öğrenci politikaları oluşturarak bu duruma eklenmeye çalışmaktadır.

UNESCO verilerine göre dünyada uluslararası öğrenci hareketliliği 1999 yılında 2 milyonken 2016 yılında 5 milyona yükselmiştir (UIS Statistics, 2018). Bu sayının 2020 yılında 7 milyonu aşması öngörülmektedir (DEİK, 2013, s. 17). Dünyadaki uluslararası öğrencilere bakıldığında 5 milyon öğrencinin 2 milyonu Avrupa'da 1 milyonu ise Kuzey Amerika'da eğitim almaktadır (UIS Statistics, 2018).

Tablo 1

Dünyada En Çok Uluslararası Öğrenci Alan Ülkeler 2016

Ülke	Uluslararası Öğrenci Sayısı	Dünyadaki Oranı
1.ABD	971.417	%19,1
2.BirleşikKrallık	432.001	%8,5
3.Avustralya	335.512	%6,6
4.Fransa	245.349	%4,8
5.Almanya	244.575	%4,8
6.Rusya	243.752	%4,8
7.Kanada	189.478	%3,7
8.Japonya	143.457	%2,8
9.Çin	137.527	%2,7
10.Malezya	124.133	%2,4
...
Türkiye	87.903	%1,7

Uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettiği 10 ülkeye bakıldığında bu ülkelerin daha çok gelişmiş ülkeler olduğu görülmektedir. Dünyadaki tercih edilebilirlik durumuna göre Türkiye 13. sırada yer almaktadır.

Tablo 2

Dünyada En Çok Uluslararası Öğrenci Gönderen Ülkeler 2016

Ülke	Uluslararası Öğrenci Sayısı	Dünyadaki Oranı
1.Çin	868.113	%17,0
2.Hindistan	304.013	%6,0
3.Almanya	118.090	%2,3
4.Güney Kore	105.467	%2,1
5.Nijerya	96.696	%1,9
6.Fransa	90.843	%1,8
7.SuudiArabistan	90.245	%1,8
8.Kazakistan	90.212	%1,8
9.ABD	83.975	%1,6
10.Vietnam	82.668	%1,6
...
25.Türkiye	45.473	%0,9

Dünyada yurt dışına en çok öğrenci gönderen ülkelere bakıldığında Asya ve Güney Asya'nın dünyadaki uluslararası öğrencilerinin %25'ini oluşturarak öncü durumda olduğu görülmektedir. En çok öğrenci gönderen ve en çok öğrenci alan ülkelere bakıldığında Türkiye'nin daha çok tercih edilen ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir.

Uluslararası öğrenciler yurtdışında okuyacakları ülke seçimini ülkelerin cazibesine, eğitim diline, kalitesine ve verimliliğine, öğrenim ücretiyle birlikte yapılan harcamalara, ülkelerin vize koşullarına ve göçmen politikalarına, iki ülke arasındaki sosyal, kültürel ve coğrafi yakınlık durumuna dikkat ederek yapmaktadır (Medeni ve ark., 2015, s. 284).

Türkiye'deki Uluslararası Öğrenciler

Türkiye de diğer ülkeler gibi lisans ve lisansüstü yabancı öğrencileri bünyesinde barındırmaktadır. 2017 itibariyle Türkiye'de yaklaşık 7,2 milyon üniversiteli içinde yabancı öğrenci sayısı toplam 108 bin 76'dır (UIS, 2018). Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı yabancı öğrencilerden ilk sırayı 15 bin 42 öğrenci ile Suriye alırken Azerbaycan, Türkmenistan, İran, Afganistan, Irak, Yunanistan, Kazakistan Suriye'yi takip etmektedir. 2014-2015 yılında Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı yabancı öğrencilerden ilk sırayı 12 bin 504 öğrenci ile Azerbaycan alırken bugün ilk sırada yer alan Suriyeli öğrencilerin sayısı 2014-2015'te 9 bin 689'dur (YÖK, 2017). Türk üniversitelerinde daha öncesinde de kayıtlı olan Suriyeli öğrencilerin sayılarının artarak ilk sırada yer almasında savaşın etkisi olduğu açıktır. Nitekim Suriyeli öğrenciler daha önceki yıllarda eğitim amaçlı Türkiye'de bulunmuş olsalar da savaş sonrasında öğrencilerin sayısındaki artış bu durumun bir göstergesidir.

Türkiye'yi tercih eden uluslararası öğrencilere bakıldığında; gelen öğrencilerin yakın coğrafyalardan oluşu, dini inanışları ve kültürel yakınlığı da baz aldıkları gö-

rılmektedir. Türkiye daha çok, az gelişmiş ülkelerin ya da gelişmekte olan ülkelerin öğrencileri tarafından tercih edilmiştir. Gelişmiş ülkelerden Türkiye'yi tercih eden öğrenciler azınlıktadır.

Uluslararası öğrencilerin eğitim başta olmak üzere sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi önemi göz önünde bulundurulduğunda son yıllarda bölgesel bir güç haline gelen Türkiye'nin de öğrenci sayısını arttırarak bu akış içinde bir yer edinmesi oldukça önemlidir (Mustafaiev, 2015, s. 45). Türkiye bu anlamda çeşitli politikalar yürütmektedir. Uygulanan politikalara bakıldığında bunlardan ilki Büyük Öğrenci Projesi'dir (BÖP). Bu proje, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla bağımsızlığını ilan eden Türk devletleriyle ilişki kurmak ve kurulan ilişkileri güçlü tutabilmek amacıyla yapılmıştır. BÖP ile Türkiye'nin Türk devletleri ile öğrenci değişimi sayesinde başta siyasi olmak üzere ekonomik, kültürel ve akademik bağ oluşturması amaçlanmıştır. Bu proje ile Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısında gözle görülür bir artış olmuştur. Bu artış Büyük Öğrenci Projesi'nin gelen öğrencilere sağladığı imkânların yanında aynı zamanda kendi imkânlarıyla gelen öğrenciler sebebiyle olmuştur (Armağan, 2015, s. 86). Büyük Öğrenci Projesi ile 1990'lı yıllarda Türkiye'nin öğrenci sayısı 16 binleri bulmuşken 2000'li yıllarda 14 binlere düştüğü ve son yıllarda tekrar artarak 2010 yılında 26 bine ulaşmıştır. Bu bağlamda Büyük Öğrenci Projesi ilk dönemler uluslararası öğrencileri Türkiye'ye çekse de ilerleyen dönemlerde bu başarının istikrarını sürdürmediği görülmektedir (Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2012, s. 4). Ayrıca bu projeye Türkiye'ye gelen 32 bin öğrenciden sadece 9 bin 541 öğrencinin mezun olması BÖP'ün verimliliği konusunda da başarılı olamadığını göstermektedir (Özoğlu ve ark., 2012, s. XXIX).

Türkiye uluslararası öğrenciler için çeşitli imkânlar sunmaktadır. Bu imkânlardan biri öğrenci burslarıdır. Türkiye'de uluslararası öğrencilere üç farklı kanaldan burs sağlanmıştır: Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) kapsamında sağlanan devlet bursları, Bakanlıklarca veya farklı devlet kurumlarınca sağlanan hükümet bursları ve çeşitli vakıf/derneklerce sağlanan özel burslardır.

Burslu öğrencilerin bütün uluslararası öğrenciler içindeki payının %40 civarında olduğu tahmin edilmektedir (Özoğlu ve ark., 2012, s. XXIX).

Bakanlıklarca veya farklı devlet kurumlarınca sağlanan bu burslara BÖP' de olduğu gibi diplomatik yollarla başvurulmaktadır. Yalnız bu burslar verilirken Türkçe dil becerileri ve akademik başarı gibi temel kriterler üzerinden farklı sınavlar uygulanmaktadır. Uluslararası öğrencilere devlet ve hükümet bursları olarak verilen bu burslar, 2012 yılında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı yetkililerinin yeni bir düzenlemesiyle "Türkiye Bursları" olarak tek çatı altına toplanmıştır. Türkiye Bursları öğrencilere yalnızca burs sağlayan değil aynı zamanda üniversite yerleştirmesi de yapan bir programdır. Bu özelliğiyle dünyadaki diğer burs programlarından farklılaşmaktadır. Bursu almaya hak kazanan öğrenciler eğitim aldıkları seviyeye

göre burs almaktadır. Lisans öğrencileri 700, yüksek lisans öğrencileri 940, doktora öğrencileri ise 1.400 TL burs almaktadır. Ayrıca aylık bursun dışında öğrencilerin tek seferlik geliş ve gidiş uçak biletleri, üniversite katkı payı, Türkiye’de eğitim aldığı süreç içerisinde genel sağlık sigortası, yurt ve Türkçe eğitimi de burs kapsamında temin edilmektedir (YTB, 2018). Bu verilen hizmetlerin temel amacı, uluslararası öğrenciler için Türkiye’de okumayı cazip hale getirmektir. Fakat Türkiye’ye her gelen uluslararası öğrenci devlet desteği görmemekte, büyük çoğunluğu kendi imkânları dahilinde eğitim almaktadır.

2016 Göç raporlarına bakıldığında, eğitim aldıkları programa göre lisans, yüksek lisans, doktora ve araştırma görevlisi olmak üzere toplam 92 bin 892 öğrenci bursa başvuruda bulunmuştur. Ama bu başvuranlardan sadece 3 bin 995 kişi burs almaya hak kazanmıştır. Uluslararası öğrenciler Türkiye’de eğitim alabilmek için tercihlerini internet üzerinden yapmaktadır. Kendi imkânlarıyla eğitim almak isteyen öğrenciler internette istediği okula başvuruda bulunmaktadır. Bursla gelecek öğrenciler de internet üzerinden burslara başvuruda bulunmaktadır. Ancak bu öğrencilerin okulları ve bölümleri Türkiye’de Türkçe eğitimini aldıktan sonra kendileri için açılan bölümlerden birini tercih etmeleri sonucunda belirlenmektedir. Söz konusu öğrencilerin yaptıkları tercih sonucunda, istemediği bir bölümün gelmesi durumu da söz konusudur. Bu durumda kalan öğrenciler, ülkelerinden boşa gelmemiş olmak için istemediği bir bölüm okumak durumunda kalmaktadır. Bu da eğitimde verimi düşürmektedir. Dolayısıyla Türkiye’nin insana yaptığı yatırımın mantığına gölge düşürmektedir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye geldiklerinde vize, okula kaydolma gibi işlemlerinin hepsini bizzat kendisinin ilgili kuruma giderek tek tek gerçekleştirmesi yabancı olduğu ve dil bilmediği bir ülkede oldukça zor olmaktadır. Bu anlamda merkezi bir sistemin oluşturulmamış olması büyük bir eksikliklerdir. TİKA, Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, MEB, YÖK gibi benzer konularla ilgilenip çalışma yürüten kurum ve kuruluşların fikir ve eylem birliği oluşturarak ortak bir tavır takınmaması, organize olarak çalışmamaları da bir eksiklik oluşturmaktadır. Türkiye’nin 2023 hedeflerinde Dünya’daki en iyi 10 ekonomi içine girme planları, eğitimin küresel bir güç haline gelip beşere yapılan yatırımların artması göz önüne alındığında Türkiye’nin uluslararası öğrencilere karşı belli bir politikasının olmadığı ve bu konuda kendisini geliştirmesi gerektiği gözükmektedir (Özoğlu ve ark., 2012, s. 88–151).

Türkiye’de Üniversite Eğitimi Alan Suriyeli Öğrenciler

2011’de Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle milyonlarca Suriyeli yaşamını yitirirken geride kalan Suriyeli halk da savaş alanından kaçmak için ya yurt içine ya da yurt dışına göç etmek durumunda kalmıştır. Suriye’nin içinde bulunduğu süreçte Türkiye uyguladığı açık kapı politikasıyla 3 milyon 400 bin 195 Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Savaş durumu göz önüne alındığında insanlar temel ihtiyaçlarını zar

zor karşılayabiliyorken eğitim, kültür gibi konular ikinci plana atılmıştır. Bu yüzden birçok öğrenci savaş dolayısıyla eğitim hayatına ara vermiş hatta bir kısmı eğitim hayatını yarıda bırakmıştır. Gelen 3 milyon 400 bin 195 Suriyeliden 1 milyon 608 bin 806'sının 18 yaş altında olduğu, 103 bin 727'sinin yükseköğretim düzeyinde olduğu dikkate alındığında eğitim önem verilmesi gereken bir konu olmuştur. Türkiye, ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim gören fakat savaştan dolayı bırakmak zorunda olan ya da lisans ve lisansüstü eğitim çağında olan gençlerin eğitimi için Suriyelilere çeşitli imkânlar tanımıştır. Bu kapsamda “belgesi olmayan Suriyeli öğrenciler özel öğrenci statüsü ile üniversitelere kabul edilmiş ve belgesi olanlara da yatay geçiş imkânı tanınmıştır” (Seydi, 2014, s. 297). Türkiye'nin Suriyeli öğrencilere tanıdığı imkânlar YTB Başkanı Kemal Yurtnaç'ın açıklamalarıyla aşağıda yer alan 01.12.2013 tarihinde yayınlanan haberde de görülmektedir. Önümüzdeki yıl Türkiye'de üniversite okumak isteyen ve lise diploması olan Suriyeliler için imkânları devam ettireceklerine vurgu yapan Yurtnaç, şunları kaydetti:

Eğer üniversite okumak isteyenler varsa onları destekleyeceğiz. Onlar bizim misafirimiz. Ülkelerinde savaş var ama eğitimlerini burada bizim yaptırmanın gerekiyor. Savaş biterse de eğitimlerine devam edebilecekler. Eğitimi göz ardı etmemek lazım. O ülkeyi tekrar imar edecek insanlar eğitilmiş insanlar olmalı. O amaçla eğitimlerine önem veriyoruz (Öztürk, 2013).

YTB başkanının eğitim almış Suriyeli gençleri Suriye'yi imar edici olarak görmesi de Türkiye'nin uluslararası öğrencilere bakış açısının bir göstergesi niteliğindedir. Türkiye'de yaşayan Suriyelilere bakıldığında Konya, bünyesinde en çok Suriyeli barındıran 10 ilden birisidir. Türkiye'deki 3 milyon 567 bin 130 Suriyeliden 104 bin 565 Suriyeli Konya'da yaşamaktadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017a). Türkiye'de eğitim görmekte olan 108 bin 076 uluslararası öğrenciden 3 bin 547 öğrenci Konya'da eğitim görmektedir. Selçuk Üniversitesi'nde 2 bin 433, Necmettin Erbakan Üniversite'sinde bin 13, KTO Üniversitesi'nde 101 uluslararası öğrenci eğitim görmektedir. Konya, Suriyeli öğrencilerin eğitimi açısından incelendiğinde 3 bin 547 uluslararası öğrenciden 521'i Suriyelidir. Selçuk Üniversitesi'nde 378, Necmettin Erbakan Üniversite'sinde 109 ve KTO Üniversitesi'nde 34 Suriyeli öğrenci eğitim almaktadır (YÖK, 2017). Bu açıdan bakıldığında Konya hem Suriyelileri ağır-layan hem de yabancı öğrencilerin en çok tercih ettiği illerin başında gelmektedir.

Konuyla ilgili literatüre bakıldığında çalışmanın araştırma problemine benzer yapılan bir çalışmanın bulunduğu görülmektedir. Bu çalışma 2017 yılında Canan Erdem tarafından Türkiye'ye Göç Eden Suriyeli Gençlerin Gelecek Beklentileri “Malatya Örneği” adlı çalışmasıdır. Bizim çalışmamız hem uluslararası öğrencilerin çok tercih ettiği hem de Suriyelileri misafir eden ilk 10 ilden biri olan Konya örneği olması bakımından bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Malatya örneğinde Suriyeli öğrencilerin gelecek beklentileri nicel araştırma tekniği ile genellenebilir sonuçlara ulaşılmışken bu çalışmada öğrencilerin gelecek algısı derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Araştırma Modeli

Türkiye’de üniversite eğitimi alan Suriyeli öğrencilerin uluslararası öğrenciler içinde ilk sırada yer aldığı ve Suriye’deki savaşın belirsizliği göz önüne alındığında Suriyeli öğrencilerin eğitim süreci ve sonrasında ne yapmayı planladıkları sorusu büyük bir merak uyandırmaktadır. Konya en fazla Suriyeli nüfusa sahip ilk on ilin içinde olmasının yanı sıra yabancı öğrencilerin de yoğun olarak tercih ettiği illerin başında gelmektedir. Bu sebeple bu çalışmada Konya’da okuyan Suriyeli üniversite öğrencilerinin eğitim, meslek ve istihdam konusundaki gelecek algısı “Suriyeli öğrenciler eğitimlerini neden Türkiye’de aldılar ve bu aldıkları eğitimde sorun yaşadılar mı?”, “Suriyeli öğrencilerin eğitimlerine yönelik hedefleri nelerdir?”, “Öğrenciler savaşın bitmesi durumunda ülkelerine dönmeyi düşünüyor mu?”, “Suriyeli öğrenciler mesleklerinin durumu ve istihdam edilmeleri konusunda ne düşünüyor?” sorularına cevap aranarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada vakıf ve devlet üniversitesindeki öğrencilerin gelecek algılarında bir farklılık var mı?” sorusuna da cevap bulmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Örnekleme, olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı örneklem tekniği ile ulaşılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Konya’da 3. veya 4. sınıfta olan, farklı bölümlerde öğrenim gören Selçuk Üniversitesi’nden 4, Necmettin Erbakan Üniversitesi’nden 2 ve Karatay Ticaret Odası Üniversitesi’nden 3 olmak üzere toplam 9 Suriyeli öğrenciyle nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğrencilerin eğitim sürecinde

Tablo 3

Görüşülen Öğrencilere Ait Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Okul	Bölüm	Sınıf	Yaş	Kaç yıldır Türkiye’de Bulunuyor?
1. A.A.	Erkek	Selçuk Üniversitesi	Elektrik Elektronik Mühendisliği	3	24	6 yıl
2. A.L.	Erkek	Selçuk Üniversitesi	Makine Mühendisliği	4	23	6 yıl
3. A.	Kadın	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Hizmetler	3	21	4,5 yıl (lise son)
4. F.	Kadın	Selçuk Üniversitesi	Gazetecilik	4	22	7-8 yıl (lise)
5. W.L.	Erkek	Necmettin Erbakan Üniversitesi	İktisat	3	24	5 yıl
6. A.O.	Erkek	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Biyomedikal	3	23	3 yıl
7. İ.N.	Erkek	Karatay Üniversitesi	İnşaat Mühendisliği	4	23	5 yıl (lise son)
8. S.A.	Erkek	Karatay Üniversitesi	Mekatronik mühendisliği	4	23	4yıl
9. Ş.A.	Kadın	Karatay Üniversitesi	Mimarlık	4	21	4 yıl

ilk 2 sene alışma ve kavrama süreci olarak düşünüldüğünden görüşmeciler 3. veya 4. sınıfta eğitim gören Suriyeli öğrenciler olarak sınırlandırılmıştır.

Görüşülen kişilerden 6'sı erkek 3'ü kadındır. Bunun sebebi görüşmelere karşı kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çekimser davranmış olmalarıdır. Tablo 3'te yer alan ilk 6 öğrenci devlet üniversitesinde kalan 3'ü vakıf üniversitesinde eğitim görmektedir. Vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrenciler eğitime ücret ödemekte bunun dışında burs almamaktadır. Devlet üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin hepsi YTB bursu almaktadır. Görüşülen öğrencilerin ikisi savaş sebebiyle lise eğitiminin son senesini, biri de son 2 senesini Türkiye'de okumuştur. Geriye kalan 6 öğrencinin Türkiye'deki eğitimi üniversiteyle başlamıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmadaki veriler yarı yapılandırılmış mülakat formu ile toplanmıştır. Önceden hazırlanmış mülakat formu önce uzman bir kişi tarafından incelenmiş ve eksikleri tamamlandıktan sonra görüşmelere başlanmıştır. Görüşmeler 2018 yılı Ocak-Mayıs ayları arasında Konya'da 2'si devlet 1'i vakıf olmak üzere 3 üniversitede 3. veya 4. sınıfta okuyan toplam 9 Suriyeli öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Mülakatlar, önceden alınan randevularla katılımcıların istediği yerlerde bir araya gelinerek yapılmıştır. Görüşmeler yüz yüze ve ses kaydı tutularak yapılmış olup en kısa görüşme 20 dakika en uzun görüşme 80 dakika sürmüştür.

Veri Analizi

Ses kaydına alınan görüşmelerden elde edilen veriler yazıya geçirilmiştir. Deşifre edilen veriler sorun alanlarına göre kategorize edilmiştir. Çalışmada kimliklerin gizliliği için görüşmecilerin isimleri ve soy isimleri ilk harfleriyle kodlanmıştır. Suriyeli öğrencilerin Türkiye'deki eğitim süreçlerinde karşılaştıkları durumlar, eğitime yönelik hedefleri, meslek ve istihdam durumları, savaş sonrası durumda ne yapacakları şeklinde belirlenen kategorilendirmelerden analitik bir çözümleme yapılmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Suriyeli Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitimlerinde Yaşadıkları Sorunlar ve Durumlar

Suriyeli öğrenciler Türkiye'deki eğitim sisteminin ve derslerin işleyişinin Suriye'dekinden farklı olduğunu belirtmektedir. Öğrenciler bu farklılardan dolayı Türkiye'deki eğitimlerinde zorluk çekmektedir. Eğitimlerine başlamadan önce Türkçe hazırlık dersi almış olmalarına rağmen öğrenciler genel olarak sözel derslerde zorlanmakta olup sayısal dersleri daha kolay anlayabildiklerini ifade etmiştir. Mesela öğrenciler tarih derslerinde çok zorlanmakta ve bu sebeple bu dersleri bölümleriyle alakasız bulmaktadır. Öğrenciler bu konudaki sıkıntılarını şu şekilde aktarmıştır:

Türk inkılabı dersi bizim için çok zorlayıcı oldu. Normalde biz genel tarih yani dünya tarihi görüyoruz. Ama burada inkılap tarihi. Sözel olduğu için çok zorlanıyoruz. Bir de bölümle alakası yok (A., E., 24, S.Ü, Elektrik- Elektronik Mühendisliği).

...Ortalamamızı düşürüyor. Gerçekten bu dönem tarih olmasaydı ortalamam 3.90 olacaktı ama şimdi 3.78. Sadece biz değil bütün okuldaki Suriyeli öğrenciler kaldılar. (A., E., 23, S.Ü, Makine Mühendisliği).

Öğrenciler kendi ülkeleriyle kıyasladıklarında Türkiye'deki İngilizce eğitiminin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu konuda öğrencilerden birinin ifadesi aşağıdaki şekildedir:

Burada İngilizce kötü. Seviye düşük. Telaffuz olarak çok yanlış. Buradaki üniversite öğrencilerinin hiçbiri İngilizce konuşmıyor. Suriye'de üniversiteye gelen her öğrenci İngilizce konuşabiliyor. Bizde İngilizce dersleri 4. sınıfta başlıyor, seviye artarak devam ediyor. Burası gibi değil (A., E., 23, NEÜ, Biyomedikal).

Öğrencilerin kendi ülkeleriyle Türkiye'deki eğitim işleyişinin farklılığına dair ifade ettikleri konulardan birisi de hocalarıyla kurabildikleri iletişimdir. Suriyeli öğrenciler kendi ülkelerinde derste anlayamadıkları bir konu ya da başka bir sebeple hocalarıyla iletişim kurmakta zorlanırlarken Türkiye'de bu durumun daha kolay olduğunu belirtmektedir.

Mesela burada hocam bir şey konuşabilir miyim deyince konuşabilirsin. Orada öyle bir şey yok. Hocanın ne odasına girebiliyorsun ne bir şey. Soru da soramazsın dışarda orada. Hocanın bir makamı var. Susarsın yani. Bizim hocalarda disiplin, sınır daha çok. Gidip sohbet edemezsin mesela. Sistem daha zor (S.Ü, kız, F., gazetecilik 4, 22).

Neden Türkiye?

Yapılan görüşmelere göre Türkiye'de yaşayan Suriyeli öğrenci sayısının 2011 ve sonrasında arttığı görülmektedir. Ülkelerinde devam eden savaştan dolayı Suriyeliler, açık kapı politikası güden Türkiye'ye sığınmışlardır. Ülkelerindeki savaş durumunda canlarını kurtarmak isteyen Suriyelilere, sadece Müslüman ülkeler kapılarını açmaktadır. Öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmesindeki başlıca sebep, savaşın olması ve bu durumda gidilebilecek en iyi alternatifin Türkiye olmasıdır. Gelen öğrencilerden bir kısmı Türkiye'ye kurallara uygun geldiklerini belirtirken bir kısmı ise kaçak yollarla geldiğini ifade etmektedir. Öğrenciler Türkiye'ye gelişlerini şu şekilde anlatmıştır:

Türkiye'ye 2011'de geldim. Yani 7-8 yıldır buradayım. Benim köyümde savaş yoktu ama civar köylerde savaş vardı. Durum kötüydü. Biz de bu yüzden Türkiye'ye tedbir amaçlı geldik. Gelişimiz pasaportla oldu yani kaçak olarak gelmedik. (F., K., 22, S.Ü, Gazetecilik).

2014'ten beri buradayım. Suriye'de Halep'te yaşıyorduk. Savaştan dolayı köye gittik. Biz orada kalırken babam Türkiye'ye geldi. Antep'e. Onun zaten pasaportu vardı. Ben ve kardeşlerim kaçak olarak geldik. O alışınca biz de onun yanına geldik. (Ş., K., 21, KTO.Ü, Mimarlık).

Savaştan kaçmanın dışında, savaşın ülkeyi olumsuz yönde etkisinin eğitime yansması da Türkiye'ye geliş sebeplerinden biri olmuştur. Müslüman ülkelerin kendi

içinde oluşan krizler ya da başta eğitim olmak üzere yaşam şartlarının pahalı olması öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerden biri bu durumu şöyle açıklamıştır:

Ben Türkiye'ye savaştan dolayı gelmedim. Orada Şam Üniversitesi'nde okuyordum. O zamanlar savaştan dolayı maddi durumum kötü olduğu için ben de YTB'ye başvurduğum, çıktım (A., E., 23, S.Ü, Makine Mühendisliği).

Öğrenciler Türkiye'yi tercih etme sebeplerine bakıldığında gelişmiş ülkelerin kapılarını Suriyelilere kapatması ve savaşın olumsuz etkisi dışında coğrafi yakınlık, kültürel yakınlık, Türkmenlerle aynı dilin konuşulması, aynı dine mensup olma gibi ortak değerlerin paylaşımının da etkili olduğunu söyleyerek bu konudaki görüşlerini şu şekilde açıklamıştır:

Türkiye Suriye'ye yakın olduğu için buraya geldim. Aynı zamanda Türkiye bize yardım etti ve bize fırsatlar sundu (A., E., 24, S.Ü, Elektrik-Elektronik Mühendisliği).

Türkiye'de okumamın sebebi öncelikle sınır ülke olması. Aynı dili paylaşıyoruz. Türkiye ana vatanımız gibi. Ayrıca ailem de burada. Zaten şu an başka yere gitme şansım yok (F., K., 22, S.Ü, Gazetecilik).

Neden başka Müslüman ülkelere sığınmadılar da Türkiye'ye sığındılar, sorusu merak edilen bir sorudur. Suriyeliler Arap coğrafyasıyla aynı dine mensup olsalar da Arapların hem kendi içinde mevcut olan karışık durum hem de Suriyelilere karşı imkânlarını sınırlı tutmaları Suriyelilerin Türkiye'ye gelişinin güçlü nedenlerindenidir. Bu soruyu bir öğrenci şu şekilde açıklamıştır:

Neden Türkiye? Suriye karışık, Sudan karışık, Mısır karışık, Cezayir karışık. Ürdün zaten olmaz. Pahalı Ürdün. Para yetmez. Arabistan'da desen eğitim yok. Orada eğitim sistemi kötü. Hatta eğitim yok yani. Mesela şöyle düşün. Lisede bir tek soruları almıyorum. Cevapları da alıyorum. Sınava girmeden 3-4 gün önce soruları cevaplarıyla birlikte alıp ezberleyip sınava giriyorduk. İşte bunlardan dolayı son aşamada Türkiye oldu. O yüzden buraya geldim (S., E., 23, KTO Ü, Mekatronik Mühendisliği).

Suriyeli Öğrencilerin Üniversite ve Bölüm Tercih

Kendi ülkelerinde daha önce üniversite eğitimi görmekte olan Suriyeli öğrenciler Türkiye'deki eğitimlerinde de okudukları bölümlere devam etmek istemiştir. YTB burslusu öğrenciler okul tercihlerini 15 üniversitenin ve bölümün yer aldığı tercih listesinde belirlenen bölümlere göre yapmıştır. Yapılan tercih sonuçlarına göre öğrencilerin birçoğu sınırlı bölüm ve kontenjandan dolayı okudukları bölüme devam edememiştir. Bu sebeple öğrencilerin eğitim alacakları yeni bölümlerine önce ön yargıyla yaklaştıkları sonrasında bölümlerine alışıp sevdikleri görülmektedir. Bu konuda öğrencilerin tecrübeleri şu şekildedir:

Bölümümünden hiç memnun değildim. Suriye’de okuduğum haberleşme mühendisliğine devam etmek istedim. Ama edemedim. Bize verilen tercih listesinde başka bölümler de vardı ama ben Akdeniz Üniversitesi’ni istiyordum. Çünkü Akdeniz Üniversitesi’nde Suriye’de okuduğum kendi bölümüm vardı. Ama orası çıkmadı. Yani bu bölüm mecburiyetten oldu (A., E., 24, S.Ü, Elektrik- Elektronik Mühendisliği).

Ben bölümü sevmedim. Şansım yani. Ben Suriye’de Şam Üniversitesi’nde biyomedikal mühendisliği okuyordum. Ona yakın bölüm olarak bunu verdiler. Tercihlerime biyomedikal mühendisliği, inşaat, elektrik-elektronik mühendisliklerini yazdım. Başvurduğum yere ben mühendislik okudum, yeni bölümümde okuduğum bölümle ilgili olsun istiyorum diye mesaj attım. Ama tercihlerimde hiç yazmadığım başka bir bölüm geldi. Nasıl oldu ben de bilmiyorum (A., E., 23, NEÜ, Biyomedikal).

İlk defa üniversite eğitime Türkiye’de başlayacak olan Suriyeli öğrencilerde de sınırlı bölüm ve kontenjanın açılması öğrencileri bilmedikleri bölümlerde eğitim almaya yönlendirmektedir. Bir öğrenci tecrübe ettiği bu durumu şu şekilde açıklamıştır:

Bölümümü sevdim. Aslında ilk geldiğimde adını hiç duymamıştım. Suriye’ de hiç duymadığım bir bölüm. Baya zorlandım kavramları anlarken. Ama sonra alıştım ve sevdim. Seçim şöyle oldu. Suriye’ den geldim ben. Kamplarda kaldım. 2 yıl. Lise sonu ve TÖMER’ i burada okudum. Hocamız Türkçe dersler verdi. Bir de bursluyuz ya belli bölümler vardı. Sosyal Hizmetler de vardı içinde. Hocamız seçti bize bu bölümü. En son tercihim Selçuk üniversitesi Sosyal Hizmetler’di. Mülakata gittik. 1-2 soru sordular öyle. Sosyal Hizmetleri biliyor musun falan diye. Hayır bilmiyorum dedim. Diğer sorulara da cevap verdim. Listede Antep, Maraş, Adana civarları vardı. Aslında ben uluslararası ilişkiler istiyordum. Ama bu bölüm geldi (S.Ü, kız, A., sosyal hizmetler 3,21).

Vakıf üniversitesinde okuyan öğrenciler YÖS sınavındaki başarı durumlarına göre tercih yaptıklarından istedikleri bölüme gidebilmek onlar için devlet üniversitesindeki öğrencilere göre daha kolay olmaktadır. Vakıf üniversitesinde eğitim alan bir öğrenci bu konuyla ilgili düşüncelerini şöyle açıklamıştır:

Bu bölüme isteyerek geldim. O yüzden bölümümü seviyorum. Gelmeden önce bilgim yoktu ama ilğim vardı. Benim ilgi alanım böyle şeyler. Elektronik şeyler yani.” (S., E., 23, KTO Ü, Mekatronik Mühendisliği).

Bölümüne isteyerek geldim. Çünkü çizim yapmayı seviyorum. Benim babam da çizim yapıyordu. Elinde gönye falan olurdu. Ben de hep merak ederdim. Babam ayakkabı tasarımcısı yani modelci. Ben de ondan etkilendim. Yeteneğim de var zaten. (Ş., K., 21, KTO Ü, Mimarlık).

Neden Yurt Dışı?

Yurt dışında eğitim alabilmek Suriyeli öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Hem yeni yerler görmek, farklı kültürler tanımak hem eğitim aldıkları alanda önde olan ülkelerde kendilerini geliştirebilmek hem de yabancı dili yerinde iyi bir şekilde öğrenebilmek gibi sebeplerle yurt dışında okumak Suriyeli öğrencilere çok cazip gelmektedir. Öğrenciler imkân bulabilseler eğitim için yurt dışına gitmeyi düşünmektedir. Öğrencilerin bu konudaki düşünceleri şu şekildedir:

Sosyal hizmetlerin ilk çıkış yeri İngiltere olduğu için orada eğitim almayı çok isterim. Aynı zamanda yabancı dilimi de geliştirmek istiyorum. O yüzden İngiltere bana çok katkı sağlar. (A., K., 21, S.Ü, Sosyal Hizmetler).

İngiltere, Amerika, İtalya gibi gelişmiş ülkelerde eğitim almak isterim. Bu gelişmiş ülkelerde hem eğitimimin kalitesi artar hem bu ülkelerin öğrenciye tanıdığı imkânlar fazla hem de bu ülkelerde dil kazanmış olurum. Bu da bana çok şey katar. (F., K., 22, S.Ü, Gazetecilik).

Fakat çoğu ülkenin kapılarını Suriyelilere kapatması ya da kapılarını açan ülkelere ise eğitim için gerekli imkânları sağlayamaması yüzünden öğrenciler bu isteklerini gerçekleştirilememektedir. Bir öğrenci bu durumla ilgili şunları söylemiştir:

Ben Almanya’da okumak isterdim. Çünkü makine mühendisliğinde en iyisi Almanya. Almanlar yani. Ama gitme ihtimalim %1. (S.Ü, A.A, erkek, makine mühendisliği, 23).

Görüşme yapılan Suriyeli öğrencilerin gelişmiş ülkelerde akraba ya da tanıdıklarının bulunması bu konuda onlar için bir umut teşkil etmektedir. Bir öğrenci bu durumu şöyle açıklamıştır:

Yurt dışında eğitim almayı çok düşündüm. Ülke olarak da ablam orada olduğu için İsviçre’yi düşünmüştüm Çünkü İsviçre mimarlık olarak çok iyi. Ablam da İsviçre’nin mimarlık olarak çok iyi olduğunu anlattığı zaman çok heveslenmişim. Bir de Avrupa’ da bir ablam var gidebilirim diye düşündüm. Mimarlıkta da İsviçre tam yeri. İsviçre çevresel olarak doğal bir şehir. Mimarların en çok ilgilendiği alanlardan biri de çevre. Keşke pasaport falan olsaydı giderdim. Hayalimde gitmek var inşallah zaten dil de öğrenmem lazım. (Ş., K., 21, KTO.Ü, Mimarlık).

Yukarıdaki ifadelerde de görülebileceği gibi görüşülen öğrencilerin büyük bir kısmı eğitim için imkân tanınsa Avrupa ülkelerini tercih etmektedir. Bir öğrenci imkân sağlansa ülkenin eğitim için uygun koşulları sağlaması ilkesiyle Müslüman bir ülke tercih etmek istediğini belirterek bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Evet yurt dışında eğitim almayı düşündüm. Malezya’yı düşündüm. İngilizce eğitimi yüksek, halkı İngilizce konuşuyor. Bizim bölümün eğitimi orada iyi. İyi eğitim veriyorlar. Malezya Müslüman bir ülke. Avrupa’yı istemiyorum. Onların halkının çoğu Hristiyan. Müslüman bir ülke istiyorum. (NEÜ, erkek, A.H, biyomedikal 3, 23).

Şimdi Savaş Bitse, Suriyeliler Suriye’ ye Döner Mi?

Suriye’de 2011’de başlamış olan savaşın hala devam etmesi ve Esed’in başta oluşu öğrencileri tedirgin etmektedir. Öğrenciler zorlu süreçler geçirerek eğitim aldıkları için şu an savaş bitse bile ülkelerine eğitim amaçlı dönme taraftarı değildir. Öğrencilerin bu fikre karşı mesafeli durmalarının sebebi savaş bitse bile ülke içinde devletin nasıl şekilleneceği konusunda duydukları endişelerdir. Bu bağlamda emek vererek okudukları üniversitenin ve bölümün geçersiz sayılma ihtimalinden dolayı öğrenciler eğitimlerini savaş olsun ya da olmasın Türkiye’de bitirmeyi düşünmektedir. Bu konuda öğrencilerden birinin görüşü şu şekildedir:

Eğitimimi bırakıp gitmem. Bu saçmalık olur. Ama okulu bitirince Suriye'ye dđnerim. Esed baştayken buradan okul bitmeden gidersem Tđrkiye'den olduğumuz için derslerden muaf olamam. Suriye'de tekrar 1. Sınıftan başlarım. Ama Esed başta olmazsa gidebilirim (A., E., 23, S.Ü, Makine Mđhendisliđi).

Öğrencilerin Tđrkiye'de eğitimlerini bitirip diplomalarını aldıktan sonra ülkelerine dđnme fikirleri ise ülkenin o zamanki durumuna bağlı olmakla birlikte olumludur. Öğrenciler bu konudaki gđrüşlerini şoye açıklamıştır:

Suriye'de savaş bitmiş olsa da eğitim için Suriye'ye gitmem. Burada başladım bir kere ama orada çalışmayı, yaşamayı isterim. Kendi memleketimi istiyorum yani. Orayı çok özledim (ř., K., 21, KTO.Ü, Mimarlık).

Eğitim olarak savaş bitse bile Suriye'ye dđnmeyi tercih etmem. Çünkü eğitim olarak burada başladım. Yani o zaman yolun ortasında kendimi bırakmış gibi oluyorum ve o zaman daha çok zorlanırım. Bu yüzden eğitimime burada devam ederim ama sonra dđnmek istersem Suriye'ye illaki dđnerim. Mesela iş konusu olursa ya da yüksek lisans konusunda olursa hani gidebilirim (S., E., 23, KTO.Ü, Mekatronik Mđhendisliđi).

Suriyeli Öğrenciler Mesleklerinin Geleceği Hakkında Ne Düşünüyor?

Suriyeli öğrenciler, eğitim gördükleri bđlümle paralel olan meslekleri yapmak istemektedir. Yapılan gđrüşmelerde hem sosyal bđlümlerde hem de sayısal bđlümlerde eğitim gđren öğrenciler yer almaktadır. Sosyal bđlümler olarak sosyal hizmetler, gazetecilik, iktisat; sayısal olarak da biyomedikal mđhendisliđi, elektrik-elektronik mđhendisliđi, makine mđhendisliđi, mekatronik mđhendisliđi, inşaat mđhendisliđi, mimarlık bđlümleri yer almaktır. Öğrenciler bu okudukları bđlümleri özellikle mđhendislik, mimarlık bđlümlerinde ve diğer bđlümlerde de kendi işlerini yapabileceklerini, sürekli değişen ve gelişen dünyanın bu alanlara ihtiyaç bulunduğunu dđřünmekte ve bu meslekleri savaş sonrası ülkelerini kalkındırabilmek için bir araç olarak gđrmektedir. Bu sebeplerle öğrenciler mesleklerinin nnn açık olduğunu dđřünmektedir. Öğrencilerden biri bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Bir kere savaş olan yerlerde yeni bir yapılanma olacak. Ya da işte eski yerler yıkılıp yeni yerler yapılıyor. Çünkü dünya bir gelişim içinde. Suriye'nin de şimdi bir yapılanmaya ihtiyaç var. Yani mesleğimin n açık (İ., E., 23, KTO.Ü, İnşaat Mđhendisliđi).

Mđhendislik, mimarlık gibi sayısal kaynaklı mesleklerin dışında sosyal bilim öğrencileri de mesleklerini ülkelerinin ayağa kalkmasında yardımcı olacağını dđřünmektedir. Okuduğu bđlümle Tđrkiye'de tanışmış olan bir öğrencinin gđrüşleri şu şekildedir:

Sosyal hizmetler daha yeni gelişen bir bđlm. Hatta Suriye'de Sosyal hizmetler diye bir bđlm yok. Savaş bittikten sonra Suriye toplumunun kalkınabilmesi için bu bđlme ihtiyaç duyağını dđřnyorum. O yüzden mesleğimin n açık (A., K., 21, S.Ü, Sosyal Hizmetler).

Türkiye’de fazla mezun veren bölümlerde eğitim alan Suriyeli öğrencilerden biri mesleğini kendi ülkesinde rahatlıkla yapabileceğini fakat Türkiye’de bu şansının çok düşük olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

Bölümümün Türkiye’de iyi bir bölüm olduğunu sanmıyorum. Çünkü mezun çok. Ama Suriye’de baya iyiydi. Geleceği vardı. Şimdi de olsa orada geleceği var. Neden? Çünkü biz artık kalkış sürecinde olacağız. Ama siz zaten kalkmışsınız, büyüyorsunuz artık. Bütün gelişmiş ve gelişen ülkelerde iktisatçı var. Burada da o yüzden çok iktisatçı var. Türkiye artık iktisatçı alıp daha ne yapacak? Alacağı kadar almış, ülkeyi büyüteceği kadar büyütmüş (W., E., 24, NEÜ, İktisat).

Suriyeli Öğrenciler Kendi Mesleklerini Yapabilirler mi?

Öğrencilere mesleklerini Türkiye’de yapabilme durumları sorulduğunda bu konuda çok emin olmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerdeki bu belirsizliğin sebebi mezun olduklarında savaş bitmezse ülkelerine dönmeyi düşünmemelerindedir. Öğrencilere göre Türkiye’de de üniversite okuyan herkes mesleğini yapamamaktadır. Bu durum Suriyeli öğrencilerde kendi akıbetleri için de aynı fikri uyandırmaktadır. Bu konuda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Teknoloji çağındayız. Kendimi geliştirip iyi bir mühendis olursam, okulu iyi bir şekilde bitirirsem, iyi iş imkânlarım var. Yani her yerde çalışabilirim. Ama şöyle bir sıkıntısı var. Mezun çok fazla. Her okulda bir sürü mezun var. Mesela Selçuk Üniversitesi’nde teknoloji fakültesi ve mühendislik fakültesi 2 ayrı fakülte olmak üzere her yıl elektrik- elektronik mezunu veriyor. Zaten hoca bize dedi ki, siz 60 kişisiniz. Sizden 5 kişi akademisyen oluyor, 3 kişi şirketlerde çalışıyor. Diğerleri de babası ne iş yapıyorsa kendisi de babasının işini yapıyor (A., E., 24, S.Ü, Elektrik- Elektronik Mühendisliği).

Sanayide çalışırken orada benimle çalışan bir abi vardı. O abi Uluslararası ilişkiler bölümünden mezundu. Ama şimdi sanayide çalışıyor. Türk bu ha yabancı değil. Ben de eğer işimi yapamazsam sanayi de tanıdıklarım var. Orada çalışırım. Savaş bitmeden Suriye’ye dönmem. Bunu yaz. Kırmızı kalemle yaz, çiz. Buradaki Suriyeliler savaş bitmeden dönmez. Dönemez. Çünkü döner dönmez askerlik için direkt alırlar. Zorla askerlik yaptırırlar. Kendi halkına ihanet etmeyi, ateş etmeyi kim ister? (W., E., 24, NEÜ, İktisat).

Görüşme yapılan öğrencilerin çoğunun yurt içinde ya da yurt dışında akademik sürece dahil olmak istediği görülmektedir. Eğer akademik süreç olmazsa öğrenciler geçimlerini sağlayabilmek için iş bulabilirlerse kendi mesleklerinde iş bulamazlarsa da ihtiyaçlarını karşılayabilmek için geçici ya da niteliksiz bir işte çalışmayı düşünmektedir. Öğrenciler bu durumla ilgili düşüncelerini şu şekillerde ifade etmiştir:

Yüksek lisans yapmak istiyorum. Ama öncesinde bölümle alakalı en azından 1 yıl çalışacağım. Yoksa başka iş yaparım. Çalışıp para kazanıp kendimi desteklemem lazım. Daha sonra 2 yıl yüksek lisans yaparken de hem maddi anlamda hem de bilim anlamında kendimi geliştirmek için çalışmayı düşünüyorum (A., E., 23, NEÜ, Biyomedikal).

Yüksek lisans yapmayı istiyorum. Ama bunu yaparken çalışmam da gerek. Bu yüzden önce okuduğum bölümle ilgili yani gazetecilikle ilgili iş ararım. Baktım gazetecilik olmuyorsa başka bir iş bakarım. Mesela tercümanlık yapabilirim. Hem benim daha öncesinden bu konuda tecrübelerim var hem de Türkiye’de çok Suriyeli olduğu için istihdam da var. Böylece bir yandan yüksek lisans yaparken bir yandan da çalışabilirim (F., K., 22, S.Ü, Gazetecilik).

Avrupa ve Batı ülkelerinde hem okuyup hem çalışmak Türkiye’ye nazaran daha kolay olduğu için öğrencilerden bazıları imkân olursa eğitimlerine yurt dışında devam etmek istemektedir. Bu konuyla ilgili öğrencilerden biri düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır:

Mezun olduktan sonra ilk yapacağım şey yurtdışından burs aramak. Yurtdışında eğitim olmazsa baya uğraşacağım yani yoksa burada devam ederim. Burs olmadan burada olmaz. Türkiye’de çalışmakla okumak ikisi aynı anda olmuyor (A., E., 23, S.Ü, Makine Mühendisliği).

Notlarım iyi şekilde mezun olursam yüksek lisans istiyorum. Ama direkt mezun olduktan sonra geçinebilmek için paraya ihtiyacım var. O yüzden önce mesleğimle ilgili iş ararım. Bulamazsam mecbur başka bir işte çalışırım. Ama zor da kalmayıp fırsat bulabilirsem okumaya Avrupa’da devam etmek isterim. Çünkü orada çalışmak ve okumak buraya göre daha kolay (A., E., 24, S.Ü, Elektrik- Elektronik Mühendisliği).

Suriyeli Öğrencilerin İsteklerine Ulaşmadaki Araç: Vatandaşlık

Suriyeli öğrencilerin yeni yerler tanıyabilmek, keşfedebilmek ve kendilerini geliştirebilmek amacıyla yurt dışına gitmeye yönelik arzu ve hayalleri vardır. Savaş koşullarından dolayı öğrenciler bu hedeflerini gerçekleştirememektedir. Günümüz mevcut koşullarında vatandaşlık verilmeden de öğrencilerin bu isteklerini gerçekleştirebilmelerinin pek mümkün olmadığı gözükmektedir. Öğrenciler hedeflerini gerçekleştirebilmemenin çaresini kendilerine vatandaşlık verilmesinde görmektedir. Öğrencilerden biri yurt dışında eğitim almayı düşünmüş fakat bu isteğini mevcut durum içerisinde gerçekleştirememiştir. Bu konudaki düşüncelerini Suriyeli öğrenci şu şekilde paylaşmıştır:

Avrupa’ya gitmeyi düşündüm ama gidemedim. Gidemem ki vize falan giriş yok. Ama fırsat olsa eğitim için giderdim (S., E., 23, KTO.Ü, Mekatronik Mühendisliği).

Suriyeli öğrenciler dünyanın kendilerine kapılarını kapatmış olmasından dolayı sığındıkları ülkeler içinde mahsur kaldıklarını düşünmektedir. Öğrencilerden biri Türkiye’de vatandaşlık olmadan yaşamayı şu şekilde aktarmıştır:

Vatandaşlık verilmeden Türkiye büyük bir hapisane. Yani girdik, çıkmak yasak. Zaten vatandaşlık olmazsa başka ülkelere de gidemeyiz. Diğer ülkeler bize kapılarını kapattılar (A., E., 24, S.Ü, Elektrik- Elektronik Mühendisliği).

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de eğitim alan 108 bin 076 uluslararası öğrenciden 15 bin 42 öğrenci Suriyelidir. Konya’daki Suriyeli öğrencilere bakıldığında 3 bin 547 uluslararası öğrenciden 521 öğrenci Suriyelidir. Selçuk Üniversitesi’nde 378, Necmettin Erbakan

Üniversite'sinde 109 ve KTO Üniversitesi'nde 34 Suriyeli öğrenci eğitim almaktadır. Daha önceki yıllarda Suriyeli öğrenciler eğitim için Türkiye'yi tercih etseler de öğrenci sayısının 2011'de Suriye'de başlayan savaş ve sonrasında daha çok arttığı görülmektedir. Nitekim 2016-2017'de (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017b) 15 bin 42 olan öğrenci sayısının 2014-2015'te 9 bin 689 olması bunu kanıtlar niteliktedir. Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin sayısındaki bu artışın sebebi savaş durumunda Müslüman bir ülke olan Suriye'ye, Avrupa ve Batı ülkelerinin kapılarını kapatmasıdır. Türkiye dışındaki diğer Müslüman ülkelere bakıldığında ise bu ülkelerin tercih edilmemesinde eğitim imkânlarının yetersiz olması ya da hem eğitimin hem de yaşamın çok pahalı olmasının bu durumun oluşmasında etkili olduğu görülmektedir. Türkiye'nin eğitim için Suriyeli öğrencilere destek ve imkân vermesi de okumak isteyen öğrencileri eğitim kurumlarına taşımaktadır.

Türkiye'nin küreselleşen dünyanın önemli aktörlerinden biri olan uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada eğitim sisteminin henüz istenilen seviyeye ulaşmadığı görülmektedir. Türkiye'nin uluslararası öğrencilerin, çalışma kapsamında da Suriyeli öğrencilerin eğitim konusundaki ihtiyaçlarına cevap verememesi bazı sıkıntılara sebep olmaktadır. Suriyeli öğrencilerin ilk defa alacakları Türk kültür ve tarihine yönelik dersleri (Türk İnkılap Tarihi, Türk Edebiyatı vs.) anlamakta daha önce bu dersi alan öğrencilere göre zorlanmaları bu sorunlardan en göze çarpanıdır. Türk kültür ve tarihine yönelik derslerin bu öğrencilere en baştan ve anlayabilecekleri şekilde bir program oluşturularak verilmesi bu sorun için bir çözüm olabilir. Böylece Suriyeli öğrenciler ilk defa gördükleri bu dersleri daha kolay anlayarak bitirmiş olur. Ayrıca Suriyeli öğrenciler kendi ülkelerine göre Türkiye'deki İngilizce eğitiminin yetersiz ve verimsiz olduğunu düşünmektedir. Günümüzdeki küresel sistemde İngilizcenin yeri ve önemi düşünüldüğünde Türkiye yabancı dil eğitimi konusunda eksikliklerini gidererek kendisini geliştirmelidir.

Türkiye'de YTB bursuyla eğitim alan Suriyeli öğrenciler Türkçe hazırlık eğitiminden sonra eğitim alacakları bölümleri il ve kontenjan sebebiyle sınırlı seçenekler arasından seçmiştir. Sınırlılıklar arasından bölüm tercih edilmesi sonucunda öğrenciler ya daha öncesinde hiç bilmedikleri ya da istemedikleri bölümleri seçmek durumunda kalmıştır. Öğrencilerin zaman içinde bölümlerine alıştığı görülse de bu durumun tam tersi olması da söz konusudur. Bu sebeple öğrenciler için bölüm seçme seçenekleri daha belirgin hale getirilmeli ve koşullar iyileştirilmelidir. Vakıf üniversitelerine bakıldığında bu durumun çok daha nadir olduğu, öğrencilerin istedikleri bölümleri daha kolay seçebildikleri görülmektedir.

Suriyeli öğrenciler bölümleriyle alakalı daha kapsamlı bir eğitim alabilmek ve alanlarında uzmanlaşabilmek, daha iyi bir dil eğitimi alabilmek, daha refah bir yaşama sahip olabilmek için yurt dışında eğitim alma fikrini çok cazip bulmakta ve kendilerine imkân tanınsa yurt dışında eğitim almayı düşünmektedir. Görüşülen öğrencilerin bu

amaçları için tercihleri daha çok Avrupa ülkeleridir. Öğrenciler kendilerine bu imkânın ancak vatandaşlık verilerek sağlanabileceğini düşünmekte ve bu sebeple vatandaşlık almayı istemektedir. Suriyeli öğrencilerin çoğu eğitim hayatına devam ederek yüksek lisans yapmayı düşünmekte ve bilim dünyasına yeni çalışmalar sunmak istediklerini belirtmektedir. Yüksek lisans yapmak isteyen öğrenciler lisans eğitimlerini bitirdikten sonra ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bulabilirlerse kendi meslekleriyle alakalı bir işte bulamazlarsa ise geçici ya da herhangi niteliksiz işlerde çalışacaklarını belirtmektedir. Düşünüldüğünde bu koşullarda bir eğitim almak öğrenciler için çekici bir sebep değildir. Hem okuma hem çalışma imkânı sunması açısından yurt dışı öğrencilere daha çekici gelmektedir. Türkiye bu anlamda kendisini çekici hale getirmek için öğrencilere hem çalışıp hem de eğitim alabilecek koşulları sağlamalıdır.

Öğrenciler savaş koşullarında zor zamanlar geçirdikten sonra eğitim fırsatı yakaladıkları için Suriye’de savaş bitse bile eğitimlerini Türkiye’de bitirmeden dönmeyi düşünmemektedir. Öğrencilerin bu şekilde düşünmelerinin sebebi Suriye’nin eğitimlerini tanımayıp, emeklerinin boşa gitmesinden endişe duyuyor olmalarıdır. Suriyeli öğrenciler eğitimlerini bitirdikten sonra ülkelere dönmeye olumlu bakmaktadır. Öğrenciler savaş bittikten sonraki Suriye’de mesleklerinin geleceğini iyi olarak görmekte ve kendi mesleklerinde istihdam edileceklerine inanmaktadır. Öğrenciler aldıkları eğitimle ülkelerini iyileştireceklerini düşünmektedir. Savaş bitmiş bir Suriye’de Türkiye’de eğitim alan öğrencilerin ülkelerini iyileştirmeleri düşünüldüğünde bu öğrencilerin Türkiye için önemi daha da açığa çıkmaktadır. Nitekim Suriyeli öğrenciler de uluslararası öğrenci politikasının bir parçasıdır.

Suriyeli öğrenciler Türkiye’deki eğitimleri bittiğinde ülkelerindeki savaş bitmezse Türkiye’de yaşamayı düşünmektedir. Öğrencilere göre, Türkiye vatandaşlarının dahi kendi mesleklerinde iş bulamama sıkıntısı yaşarken kendilerinin de bu sıkıntıyı yaşama ihtimallerinin oldukça yüksek olduğunu düşünmekte ve bu sebeple geçimlerini sağlayabilmek için meslekleri dışında farklı alternatifler de tasarlamaktadır.

Sonuç olarak çalışmada Suriyeli öğrencilerin eğitim, meslek ve istihdam yönünden gelecek algıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada devlet üniversitesi ve vakıf üniversitesindeki Suriyeli öğrencilerin gelecek beklentilerinde keskin bir farklılık olmayıp benzer hedef ve ideallerin olduğu anlaşılmıştır. Suriyeli öğrencilerin eğitim konusunda yurt dışına daha meyilli oldukları görülmüştür. Öğrenciler lisans eğitimlerinden sonra da eğitimlerine devam etmeyi düşünmektedir. Öğrencilerin gelecek hedefleri doğrultusunda meslek ve istihdam durumlarını belirleyecek olan daha öncesinde de eğitim hayatlarını belirlemiş olan Suriye’deki savaşın durumudur. Bu durumda öğrencilerin ifadelerine göre Türkiye mesleklerini yapma ve istihdam edilmeleri konusunda tercih edilen yerden ziyade mecburen yaşanan yer olacaktır.

Bildirimler

Not: Bu çalışma 04-05 Mayıs 2018 tarihinde yapılan Toplumsal Değişim Öğrenci Sempozyumu- II’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar; bu araştırmanın yürütülmesi, yazarlığı ve çalışmanın yayımlanması ile ilgili çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar; bu araştırmanın yürütülmesi, yazarlığı ve çalışmanın yayımlanması için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Syrian University Students' Perceptions of the Future: The Case of Konya

Elif Nur Yenięeri¹

Abstract: In today's world where education has gained an international form with great speed, Turkey hosts students from different geographies and has become the center for attracting international students. In addition to the thousands of international students who come each year to Turkey of their own means, approximately 4,000 students also come to Turkey under the scope of Türkiye Scholarships for the purpose of receiving undergraduate and postgraduate education. As of 2017, of the approximately 7.2 million university students in Turkey, the total number of foreign students was 108,076. Students from Syrian come in first place at 15,042 students. When taking into account that, of the 3,400,195 Syrians residing in Turkey, 1,608,806 are under 18 years of age, Syrian university students will be seen subject to much research in the period ahead, as well as studies on Syrian university students having an important place in the literature. When viewed from this angle, Konya is located within the top ten provinces with the largest Syrian population, aside from coming at the top of the provinces that foreign students also heavily prefer. In the three universities located in Konya, two being public universities and one being a foundation university, 278 Syrian university students are found continuing their education. With respect to this, 29 Syrian university students are enrolled in the Konya Chamber of Commerce Karatay University, which is the foundation university, 145 are at Selçuk University and 104 are at Necmettin Erbakan University. In this context, our research is on revealing the future expectations Syrian university students studying at universities in Konya have on education, profession, and employment. The qualitative research method has been preferred in the research. Semi-structured interviews have been conducted in the data collection stage with a total of nine people (4 from Selçuk University, 2 from Necmettin Erbakan University, and 3 from Konya Chamber of Commerce Karatay University) in their 3rd or 4th year of study in various departments. Sampling has been achieved using the stratified sampling technique, a probability sampling method. The data obtained as a result of the research has been classified and interpreted from an analytical perspective by sorting them with respect to problem areas.

Keywords: international students • Syrian university students • education • future expectations

1 Elif Nur Yeniçeri (Master Student), Department of Sociology, Selçuk University, Konya Turkey.
Email: nurelif.yeniceri@hotmail.com

To cite this article: Yeniçeri, E. N. (2020). Syrian university students' perceptions of the future: The case of Konya. *Toplumsal Değişim*, 2, 189–212.

When looking at the literature related to the topic, one performed study is seen to exist resembling the research problem of the current study. This study is the study Canan Erdem (2017) titled *The Future Expectations of the Syrian Youth Immigrated to Turkey: "A Case of Malatya."* My study carries the quality of being a first in terms of having a sample from Konya, which is both much preferred by international students and one of the top 10 provinces hosting Syrians. While the future expectations of Syrian students in the case of Malatya reached generalizable results using the quantitative research technique, this study attempts to examine students' perceptions of the future in depth.

When considering the uncertainty of the war in Syria and that the number of Syrian students studying at universities in Turkey comes in first place among international students, the question of what Syrian students plan to do during education and afterward awakens great interest. Therefore, our study attempts to reveal the expectations Syrian university students studying in Konya have on the issues of education, profession, and employment by seeking answers to the questions "Why have Syrian students taken Turkey for their education and what problems have they experienced in this education they've received?", "What are Syrian students' goals regarding their education?", "What do Syrian students think about the status of their profession and getting hired", and "Are the students considering returning to their country when the war is finished?". The qualitative research method has been used in the research. Sampling was achieved using the stratified sampling technique, a probability sampling method. A qualitative research has been conducted with nine Syrian students (4 from Selçuk University, 2 from Necmettin Erbakan University, and 3 from Konya Chamber of Commerce Karatay University) studying in their 3rd or 4th year in different departments. The data in the research have been collected using a semi-structured interview form. The interviews were conducted between January and May, 2018.

An analysis was attempted to be performed from the categorizations that were determined in the form of what Syrian students had encountered in the process of their education in Turkey, their goals regarding education, their profession and employment status, and what they will do after the war ends.

According to the research findings, Syrian students have difficulty understanding lessons about Turkish culture and history. Giving Syrian students these lessons by forming a program in way where they can be explained to Syrian students from the start is a possible solution to this problem. Thus, Syrian students will finish these lessons they're seeing for the first time by understanding the lessons more easily. The students find foreign language education in Turkey to be inefficient and inadequate compared to in their own countries. When considering the importance of English in today's global system and that Syrian students are also within the scope of international students, Turkey should improve itself by removing the shortcomings on the issue of

foreign language education. Most of the interviewed Syrian students have received the Presidency for Turks Abroad and Related Communities Türkiye Scholarships. These students had chosen the departments where they would be educated in Turkey from among limited options due to the province and quotas. For this reason, they were forced to choose departments they either didn't want or whose name they had never heard before. Students who had been skeptical toward and biased against their departments began to love their departments as time went by. No situation like this had been experienced in the foundation university: Those students stated receiving education in their preferred department.

If the Syrian students had been given the opportunity, they would have wanted to receive an education abroad both in terms of academics and foreign language. European countries are what most of the students preferred in this desire of theirs.

The Syrian students are considering living in Turkey after finishing their education in Turkey if the war in their country hasn't ended. The interviewed students want to continue their academic education after finishing their undergraduate education; however, more of them want to get their education abroad, stating that both work and study conditions are difficult compared to other countries. The students who stated these requests of theirs to be impossible under current conditions see the only solution for these requests of theirs is to be granted citizenship.

While the students think pessimistically about being able to do their profession and being able to become employed with regard to Turkey, they have optimistic thoughts about this topic with regard to their own country. The Syrian students do not consider returning to their country before graduating due to being unable to be sure about the political situation of their country because of war and due to the concern of the education they receive in Turkey not being accepted in this case. After graduating, they would like to return to their country but the result is connected to the state of their country.

As a result, the study has attempted to reveal Syrian students' education, profession, and employment expectations. The Syrian students in public universities and foundation universities are understood to have no sharp differences in their expectations of the future and to have similar goals and ideals. The Syrian students are seen to be more inclined to study abroad on the topic of education. The students also consider continuing their education after their undergraduate education. The situation of the war in Syria is what will determine the state of the students' professions and employment in line with their future goals and is what had previously determined their educational lives. According to the students' statements on this case, Turkey will be the place where they must live rather than the place they prefer on the issue of making their profession and being employed.

Acknowledgements: This is an extended abstract of the article entitled “Suriyeli Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Algısı: Konya Örneği” published in *Toplumsal Değişim*.

This study was given as an oral presentation at the Toplumsal Değişim Öğrenci Sempozyumu II [Social Change Student Symposium II] on May 4-5, 2018.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/References

- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu. (2013). *Uluslararası yükseköğretim ve Türkiye'nin konumu eğitim ekonomisi iş konseyi raporu*. Yazar.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2017a). *Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı*. http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2017b). *2016 Türkiye göç raporu*. Yazar.
- Kırmızıdağ, N., Gür, B., Kurt, T. ve Boz, N. (2012). *Yükseköğretimde sınır ötesi ortaklık tecrübeleri*. Ahmet Yesevi Üniversitesi İnceleme Araştırma Dizisi.
- Kireççi, M., Bacanlı, H., Eriş, Y., Karadağ, E., Çeliköz, N., Dombaycı, M. ve Şahin, M. (2016). Türkiye’de yükseköğretimin uluslararasılaşması: Bir endeks oluşturma çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 41(187), 1–28.
- Medeni, T., Aktaş, M., Akdaş, S., Yenice, S., Balcılar, E. ve Özseraça, Y. (2015). Uluslararası öğrenci hareketliliğini desteklemede e-devlet hizmetlerinin önemi: Avrupa Birliği destekli Stork 2.0 Projesi E-akademi Pilotu not bildirimi (Transkrip) uygulaması Türkiye örneği. A. Arıkmert (Ed.), *I. Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 282–294). Harf Yayınları.
- Mustafaiev, A. (2015). Uluslararası öğrencilerin eğitim sürecinde sivil toplum kuruluşlarının önemi. *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Kitabı* içinde. Harf Yayınları
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *Education at a glance 2013: OECD Indicators*. Author.
- Özoğlu, M., Gür, S. B. ve Coşkun, İ. (2012). *Küresel eğilimler ışığında Türkiye’de uluslararası öğrenciler*. SETA Yayınları.
- Öztürk, A. (2013, 1 Kasım). *Suriyeli öğrenciler Türkiye’de okula başlıyor*. <https://aa.com.tr/tr/egitim/suriyeli-ogrenciler-turkiyede-okula-basliyor/207431>
- Sağiroğlu, A. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci trendleri. A. Arıkmert (Ed.), *I. Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 33–43). Harf Yayınları.
- Seydi, A. R. (2014). Türkiye’nin Suriyeli sığınmacıların eğitim sorununun çözümüne yönelik izlediği politikalar. *DÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 267–305.

- UNESCO Institute for Statistics. (2018). *Yükseköğretim seviyesinde öğrencilerin küresel akışı*. <http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>
- Verbik, L., Lasanowski, V., & Lasanowski, H. (2017). *International student mobility: Patterns and trends*. From World Education News and Reviews, Appendix A.
- YurtDışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı. (2018). *Türkiye bursları*. <https://www.ytb.gov.tr/uluslararası-ogrenciler/turkiye-burslari>
- Yükseköğretim Kurumu. (2017). *2016-2017 öğretim yılı yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrenci sayısı*. <https://istatistik.yok.gov.tr>, Erişim: 26.03.2018